

Womhaj Bóh!

Czisko 35.
27. augusta.

Lětnik 3.
1893.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƚo kóždy ƚobotu w Szmolerjez kniƚicizschezetni w Budyschinje a ƚu tam dostacź sa sztwórtlětnu pschedpłatu 40 np.

13. njedzela po ƚwi. Trojizny.

Mat. 6, 19—21: „Njenahromadźće ƚebi szazy na ƚemi, hdźeż mole a ƚersaw je skaža a hdźeż paduschi ƚo sa nimi kopaju a je kranja; ale szromadźće ƚebi szazy w njebjeƚach, hdźeż ani mole a ƚersaw te ƚame nješkaža a hdźeż paduschi ƚo sa nimi njekopaju, ani te ƚame njekranja. Pschetoz hdźeż wasch schaz je, tam je tež wascha wutroba.“

Schaz rěka jow to najwyschsche kubło nascheho žiwjenja, wotkniženy kónz nascheho zylého byczu. My njedyrbimy wot jeneho dnja k druhemu někať žiwi bycz, ale my dyrbimy sa wotkniženym kónzom stejecz, sa najwyschschim kubłom dyrbimy ƚebi schaz szromadźicz. Bóhanszy mudri stareho czaka ƚu sa najwaznišchi nadawł mēli, pōsnacz, szto by najwyschsche kubło bylo; ale njejsu wschitzy na tole praschenje jenat wotmolwili. Jeno w tym bēchu pschesjene, so jo w tutym žiwjenju pytachu, pschetoz wo pschichodnym žiwjenju niczo njewjedzachu. Szto Anjesowi wuczomnizy sa najwyschsche kubło pōsnacz dyrbjachu, to tón Anjes jim drje jow njepraji, ale woni to derje sa pschijeja, hdźy wón jim sakaša ƚebi schazy nahromadźicz na ƚemi. Njeje tón puczowar hłupy, kiť ƚwoje zyle samozenje na mēscze khowa, wo kotrymž wē, so tam nihdy wjazny njepschindze? Njejsmy my tež tak hłupi, hdźy w ƚemstich wēzach schaz ƚwojeho žiwjenja pytamy a namakamy, dokelž my tola jeno psches wschitko ƚemstke bōrsy pschēndžemy jako ruczi puczowarjo? Ale ƚamo sa tón krotki czak, kiť je nam jow pschimērjeny, ƚo hubjenje staramy,

hdźy ƚemstke schazy nahromadžimy, kaž ƚemstke wjeƚele, kubła a czescze. Pschetoz mole a ƚersaw je skaža a paduschi kopaja ƚo sa nimi a kranu je; duť ƚu sachodne a ƚo nam szhubja. Tak ƚo szhubi sachodne wjeƚele a hdźy by wone mohło dale tracz, wone by napōsledku tola pschētało sa nať wjeƚele bycz, wone budze nam napscheczitwne a grawoczitwne. Tak ƚebi czini bohastwo, kaž rěka w Salomonowych pschisłowach, kschidła kaž hodler a leczi prjecz; runje w naschim czaku widžisch husto, so ƚo bohastwo do kħudoby pschewobroczi. Tak je czescz, wot człowjekow data, kaž wētr, kiť bōrsy i teho, bōrsy i drugeho bofa duje. Kħude je žiwjenje, kotreť je jeno bohate na kubłach tuteho ƚwēta; kať kħude wone je, to hižo husto bahaty pytnje; kať kħudy budze wón ƚo czucz hakle potom, hdźy dyrbi prjecz wot ƚwojich schazow a nahi ƚo na pōsledni srudny pucz poda, haj hdźy tam pschindze, hdźeż ƚo wón njemōze wjazny sjebacz wo kniczomnosczzi a sachodnosczzi wscheho ƚwētneho! Duť napomina tón Anjes: Szromadźće ƚebi schazy w njebjeƚach! Lubosne powjedańczto ƚo nam wo Laurenzu, romskim sastaraczelu tych kħudnych, powjeda. Wón bu psched pōhanskeho kħēzora Deczinja wjedženy a se ƚmēchom a hanjenjom bu wot njeho žadane, so by schazy kħeschēziansteje woƚady w Romje pschepodał. Wón dzesche, so chze pōsłuchacz a szromadzi woƚadnych kħudnych, kotrymž mējesche wschēdny kħlēb a kħlēb teho žiwjenja wudželeczi a wjedžesche jich psched ƚudnita a dzesche: To ƚu zyrkwine schazy. To njeje woprawdžite słoto, pschistaji wón, kotreť ƚo s masanym schklofinskim dželom w horach ryje, to njeje to, kotreť człowjekow myšle a saczuczsa sawdawa, mēr rubi, ƚwērnoscz

mori, njewinofcź pſchedawa, ſakoń a prawo ſkaſny. Jow je cziſte ſłoto, wumoženi cźłowjełoj, kotrychž je Chryſtuſkowe ſwětło wucziſcziło a roſpſwęcziło.

Haj wſchał, to ſu ſchazy w njebjekach: dobroty ſchecſczijanſkeje ſmilnoſcze, kotrež cźłowjełam njeſnate woſtanu a na kotrež je dobrocźel bórny ſažo ſam ſapomnił, ſłowa roſwuczenja wo bójſkich wężach, ł njemudrym rēcžane, ſłowa troſchta ſa ſrudnych, ſwěrne wopomnjenje wěrnoſcžow wo naſchim ſbožu, ſylne nałożowanje tych ſamych na naſchu wutrobu, horze bėdženje pſchecziwo ſtemu žadanju, wſchėdne khodženje ſa Chryſtuſkom — tajke ſchazy njeſtaža ſerſaw ani mole, my njebudžemy jich ſyczi a wone nje-moža ſo nam krancž, my njetriebamy je ani ſamcaž, wone ſo nam njeſhubja, Bóh je nam derje khowa. Tajke ſchazy dyrbinny ſebi hromadžicž, pſchetož, praji tón Knjeſ, hđžež je waſch ſchaz, tam je teſž waſcha wutroba. Waſcha wutroba ſo do ſemſkeho ſhubi, hđnyž je něſchto ſemſke naſch ſchaz, ale jeli ſo je naſch ſchaz w njebjekach, dha je naſcha wutroba w njebjekach a njebjeka ſu w naſchej wutrobje. Knjeſowe ſłowo wo ſchazu w njebjekach je troſchtne ſłowo ſa nětotrehožkuliž. Wy macže doſcž cžinicž, ſo ſebi ſwój wſchėdny khłėb ſaſkuzicže, ale ł ſchazam njeježe jo nihdy pſchinjeſli a njebudžecze jo nihdy pſchinjeſcž. Echto budže ł wami, hđnyž dny nuſny, lėta ſtaroby pſchińdu? Budžecze dobreje myſle, to tón Knjeſ wam njekaſa, ſo dyrbicže ſebi ſchazy na ſemi nahromadžicž. Wón ſa waſ ſhromadži; a hđnyž budže junu tón Knjeſ ſo waſ wopraſhecž, kaž je ſo junu w ſwojim ſemſkim khodženju ſwojich wuczomnikow wopraſchał: Ecze dha hđny nuſu mėli? dha budžecze wy wotmolwicž, kaž ſu něhdy jehow prėni japoſchtolojo wotmolwili: Knježe, nihdy žaneje! Ale ł ſchazam w njebjekach móžecze a dyrbicže jo pſchinjeſcž. Khodži nětotryžkuliž w khudej draſczi a druſny nicžo woſebneho na nim nje-namaſaja a wón ſebi ſda ſam khudy, ale horkach je jemu khowane jehow bėdženje a modlenie a wėra a nadžija, wulki ſchaz. A wón nicžo wo tym njewė a je dwójžny ſbóžny, jow, dokelž je duchownje khudy a tam, dokelž ł ſwojemu wjeſeluwidži, ſo je woprawdže bohaty. A tajki cźłowjeł by ty mohł bycž! ty khudy, hđnyž ſo wotrjeńjeſch podarm-nemu žadanju po ſchazach na ſemi! ty bohaty, hđnyž ſwoje ſachodne ſchazy jow njewaziſch tak wyſoko, ſo ſwoju wutrobu na nje njeprſchikładžeſch. A tajki cźłowjeł by ty, hđnyž ſwoju wutrobu ł njebjekam ſložijeſch! Pſchetož Knjeſowe ſłowo móžeſch teſž wobroczič: hđžež je waſcha wutroba, tam je teſž waſch ſchaz! Duž daježe nam ſtajnje a pſchezo ſa njebjekami hladač! Njebjekate njech je naſche ſmyſljenje a cžinjenje! Wėrny ſchecſczijan ſpėwa:

Echto rodžu ja wo ſwět
A wo wſchė ſwėtne ſchazy?
Na tebi, Jeſuſo!
Na tebi mam ja wjažy,
Hacž žyly ſwět tu ma,
Dha woſtanjeſch ty nėt' mój ſchaz a wjeſele.
Hamjeń.

Božli Boži.

(Wotrəcəwanje.)

Tak miny ſo jedyn tydžen po druhim, ale w domje ſo wobſtejnoſcže njepolėpſchichu. Miž, ſo njeby Moriz druhdy ſwojeje žonje pſcheczelne ſłowcžo prajił a ſo jej njeby tu a tam někaſke wjeſele ſcžinił, ale Hana ſo nad tym wjeſelicž njemóžeſche — wona móžeſche jenož ſrudna bycž. Duž teſž jeiny muž woſta, kajkiž bėſche.

Jedyn džen Hana w kuchinje plokafche. Duž ſo ſalkinta. Safo durje wotewri, ſtejeſche tam knjeſ farač a ſo ſa jeiny mužom praſcheſche.

Hana wotmolwi naſtrožena, dokelž ſebi myſlicž njemóžeſche, cžeho dla bėſche knjeſ farač pſchicchoł. Wona pał jehow do iſtwy domjedže a jemu ſtółz poda. Knjeſ farač ſo w rjaney cziſtej ſtwicžny wobhladowaſche a praji: „Wy macže tam na ſcženje rjanu wobraſ wo dobrym paſtryju wiſajow.“

Hana, ſo ſacžerwjeniwſchi, wjeſela wotmolwi: „Moja macž je mi jón ł kwaſej darika.“

„Waſcha macž drje je pobožna žona?“ praſcheſche ſo knjeſ farač.

„Haj, ta ſwoju bibliju ſnaje, wona móže žyłe pſalmny ł hłowny“, wotmolwi Hana.

„Duž je wėſcže teſž jeina džowka na prawym pucžu, ſo by jej runa była“, praji farač ł pſcheczelnym, ale ju pruhowaznym pohladanjom.

Hanje ſylly do woczow ſtupichu. „Ach nėt“, wona cziſche wotmolwi, „ſo mnu hiſcžeje ł molom tak daleko njeje. Macž pſchezo praji, ſo moja wutroba hiſcžeje dojčž wobtwjerđžena njeje.“

„To wſchał je kraſna, ale teſž cžežka wėž“, farač khutnje praji.

„Wy hiſcžeje dołho w woſadže njebydlicze!“

„Nėt, haſke něotre mėſžazy.“

„Kał pſchińdže, luba žona“, ſapocža ſažo duchowny, „ſo wy, runjež macže pobožnu macž, waſche džecžo ſcheczič nje-dacže?“

„Ach, knjeſ fararjo“, praji Hana, bojaſliwje ł ſemi hladajo, „to je runje to, cžehož dla ſym hižo wjele ſylſow wupkaſa. Wjele ſym mojeho muža proſyła, ſo chžyl to džecžo ſcheczič dacž, ale wón wo tym nicžo ſlyſhecž njecha.“

„Duž waſch muž ł wami jeneje myſle njeje?“ praji knjeſ farač.

„Ach, wón ſo kóždy króčž roſhnėwa, hđnyž ſo wo tym rēczi.“

„To wſchał je jara ſrudnje“, farač dale rēcžeſche, „ale boha-bojaſnej žonje je wulka móž data na mužowej wutrobje, a hđnyž ſo wy ſwėru modlicze, budžecze wėſcže ſwojeho muža pſchewinycž a wón budže wam ł woli.“

„Wy runje kaž moja macž rēczičje, ale to wſchitko nicžo nje-pomha“, Hana bje wſcheje nadžije wotmolwi.

„Hđnyž waſcha macž tak praji, rēczi wona kaž poſelnicža Boža ł wami, poſkuchajcže ju na jeiny hłóſ. Echtož pał pomhanje naſtupa, je to Boža wėž, wón pomha, jeno ſo ſo jemu žyłe domėrimny.“

Knjeſ farač ſtaže a wutrobnje Hanje ruſu kłócžeſche. Bjeſ tym Moriz do iſtwy ſaſtupi. Wokomił ſo džiwojo ſtejo woſta, potom pał ſo jehow woblicžo poſhmuri a ł krótko: „Pomhaj Bóh!“ prajiwſchi, praſcheſche ſo wón:

„Ei, Hana, koho maſch tu ſa hoſcža?“

„Ja ſym farač a duſchowpaſtryč teje woſadny“, ſapocža knjeſ farač.

„Ja ſo ł žanej woſadže njeđeržu“, praji Moriz, „a ſa ſwoju duſchu ſo ſam poſtaram.“

„Wy pał ſcže w mojej woſadže žimy a duž je moja pſchiſkuchnoſcž, ſo teſž wo waſ ſtaracž“, ſnapſchecziwi farač.

„Dobre, tu pſchiſkuchnoſcž ſcže wy nětko dopjelnił, dokelž ſcže ſebi wot mojeje žony něſchto naſtimlicž dał“, ſawoła Moriz na Hanine cžerwjene woczji pohladnywſchi. „Sa pſchichod tajke wopnyty wjažy pſchiſkuchnoſcž knjeſa fararja njejbu, dokelž my wo žyrtej a duſchowpaſtryčtwow a kaž te wėžy wſchė rėkažu, nicžo njerodžimny. Woženje, knjeſ fararjo!“

„Wy ſcže mafo ſdwórlimny pſchecziwo ſwojim hoſcžam, mój pſchecželo“, praji ł mėrom farač.

„Ja waſch pſchecžel njejſym“, ſawoła Moriz, „a njeproſcheni hoſcžo —“.

„Ale Morizo, ja tebe proſchu!“ praji Hana bojaſliwa, jehow ſa ruſaw pſchimnywſchi.

„Eso ł durjemi won pokažeja!“ dokonja Moriz ſwoju rēcž.

„Pſchi tym wſchėm je moja pſchiſkuchnoſcž, ſo do mojeho woteńdženja hiſcžeje na něſchto ſpomnju, ſchtož wſchał budže wam njełube“, ſnapſchecziwi duchowny, kotryž žyłe mėrny woſta, „ja dyrhju waſ napominacž, ſo byſcžeje ſwoje džecžo pſches kupjel ſwojateje ſcheczenizy do ſchecſczijanſkeje žyrkwoje pſchijecž dał“.

„Sa bym wam hižo prajit, so ja t zyrkwi nješkufcham, duž mje wasche napominanja nicžo njestaraja“, sawoła Moriz hñewny, „a sčtož ja se swojim džěcžom czinju, to nikoho drugeho nicžo njestara!“

„A tola, to hiščezje dweju drugeju něščto stara“, jemu duchowny napschecziwo praji, „wasche džěcžo same a Boha teho Knjesa. Wobaj budžetaj šebi junu wot waš rachnowanje žadacz.“

„Moje džěcžo budže šo mi sa to dżatowacz, so bym je psched tajtimi hłupnymi wězami sakhował a Bóh? Mój wobaj wěmoj, sčto mamoj šebi wo nim myšlicž“, Moriz šmėjo praji.

„Mužo!“ sawoła duchowny, jemu se šapazymaj woczomaj do woczow pohladnywšchi a s posběhñjenej ruku kroczel bliže stupiwšchi, „njehañczje šwjateho Boha, wón šo njeda sa šmėch mēcž.“

„Duž wostajezje mje na pokoj!“ sawrěsta Moriz. „Moje džěcžo njebudže kšechzene a s tym je hotowel. „Sa wam hiščezje juntrócž praju: Sow w domje šym ja s knjesom!“

Duž šo farar psched rošhorjeneho muža stupi, s jeho woczow tajki woheñ šapasche, so dyrbjesche Moriz dele hladacz; s hłubokim hłošom wón praji: „Tón Knjes chyzł wam wodacz, kaž to ja s wutrobu czinju, njech wam wón šwojich pššłom pšščezje, hacž by šo šnano wascha wutroba hiščezje smjehczika a wy šhubjeny niebył.“ S tym šo wobrocziwšchi s durjemi wuridze.

Hakle po nēcžim, jako bėšche duchowny woteschoł, Moriz sašo t šebi pschindze. Eso šmėjo praji wón: „Temu šym doprajit, tón wjazy nješchindze! — Pšchestañ štwilicž, ja šym hłódnny, pschindzeš wobjed“, šo t šwojej pšakazej žonje wobroczi.

* * *

Pšches tón podawł bu w mandželstwie šrudnišcho; jedyn šo wot drugeho hiščezje bóle wotwobroczi; Moriz bu njespokojnišchi a njesčezepłiwišchi, so bėšche sa Hanu woprawdže czežko.

„Sa njewėm wjazy, kał mohła jemu něščto prawje czinicž“, wona raš šwojej maczeri storžesche, kotraž ju wopyta.

„Moja woha Hana“, trošchtowasche ju macž, „ty šy woprawdže w czežkej šchuli czerpjenja, ale twój njebjeski Wóczež, kotryž tebe tał czežko pruhuje, wė, sčto je tebi dobre. Duž ponižuj šo pod móžnu ruku Božu a wsmi šwój kšicž stroschtna na šo.“

„Maczi, knjes duchowny je wóndano prajit, so šy ty pošelnicža Boža a so dyrbju na twój hłóš pošluchacz“, praji Hana. Šej bėšche, jako by macž nětko, hdyž bėšche w šchuli czerpjenja, hakle prawje s wutrobu lubowacz namułka.

„Pššłom Božich je jich wjele“, powjedasche macž, „ja chzu rady do nich šluschecž; šwėrnny knjes farar bėšche tež tajki pošoł, twoje džěcžo dyrbi tež tajki bycz, ale, Hana, njesabudž, tež twój kšicž je pošoł Boži, kotryž dyrbi tebi te šłowa rošjašnicž: Na šwēcze macže wy czežnošcz; ale budžezje dobreje nadžije, ja šym tón šwėt pscheminyl.“

„Ach, maczi“, storžesche Hana, „ja nješšym teje dobreje nadžije a nicžo wo tym njepytnu, so je tón šbóžnik šwėt pscheminyl.“

„To s teho pschindze, so je tón šbóžnik tebi hiščezje zušy muž a niz twój prawy trošcht. Ale wón hižo dolho psched durjemi twojeje wutroby steji a kłapa, hacž by jemu woczinicž a šo jemu šbóžna a šylna a stroschtna šczinicž dacž chyzła.“ Hana wótije pšakasche. „To cžiche kłapanje ty šakšychala nješšy, nětko wón šylnje kłapa, woczin jemu, Hana, a daj twojemu šbóžnikaj nuts, jenož na to waschnje t mērej pschindžesč — ale to tež wěcže.“

Bjes tym Moriz domoj pschindze; wón bėšche tón džen bóle rošhorjenny hacž hewal hdy, dofelž bėšche šo w fabrizy na nětko hñewacz dyrbjal.

„Sašo pšakasč!“ sawoła wón na Hanu, „to cžłowjeł wjazy wutracz njewóže, Hana! Sčto by to mohł pschi tym wēcžnym štwilenju wješeky wostacz; t temu je sčezepłiwoscz nētajkeho šwjateho trjeba a so ja žadyn šwjaty nješšym, to dyrbjala ty skoro wjedžezž!“

„Bohu budž škoržene, to ja wėm“, praji Hana šrudna, „teho dla dže pšakam.“

„Blady!“ morkotasche wón. „Kał husto šym macž přėdowacz škšychal, so šu kšchesczijenjo wješeki ludžo, ale wój wobej po tym nječzinitej, pschetož hdyž stej hromadžje, pšakatej.“

„Macž šobu njeplaka, wona mje jenož trošchtuje“, jemu Hana napschecziwo rēcžesche, njehladajo na macžerne kiwnjenje, so dyrbi s mērom bycz. Macž bėšche nashonjena došč, so wjedžesche, so budže nahly cžłowjeł cžim rošhorjenišchi, hdyž šo jemu sčto na-

pschecziwo praji. Hana pał šo pscheminycz njewóžesche, so by w prawym cžaku mjelczala. Tał bėšche tež jejne wotmolwjenje kaž wolij do woheñja linjenny.

„Ach“, sawoła Moriz, „twoja macž tebe trošchtuje, to je mi rjana wėž. To wój, kaž šo wė, na mnje, jako na džiwjeho nještrašnika šwaritej, džowka storži a macž trošchtuje! To chžemy tola hinał šczinicž. Sa macž prošču, so by šo wot nětko šwojich wopytow wostajila a tebi ja šakasam, so pschichodnje wjazy t nej nješkodžicž.“

„Ale ja tebe njepoškufcham!“ sawoła Hana rošhñewana.

„To budže šo pošakacz, my chžemy tola widžezž, sčto je s knjesom w domje!“ wotmolwi Moriz hrožo.

Nētko pał šo macž nuts mēšchesche. Wona praji s zunim hłošom: „Sa njewėm, hacž wón teho prawa nima, hdyž tež niz psched Bohom, tola psched cžłowjełami. Na kóždy pad masč ty pošluchacz, pschetož pišane steji: „Wy žony, budžezje pobbane šwojim mužam w tym Knjesu.“ Wėr jeno, so tajka pošluchnoscz bjes žohnowanja njewostanje.

„Nētko pał je došč teho pobožneho bledženja!“ Moriz nuts rēcžesche.

„Šaj, mój šyno, ja du“, wotmolwi macž s mērom. „Božemje, luba Hana; ja šo nadžijam — na šakowidjenje! A ty, Morizo, hdyž tež mje dženska wuhñajesch, wón móže cžak pschincž, hdyž budžesch mje trjebacz, potom pošczel po mnje bjes bojošczje, macž je pschezo sa šwoje džěcži t ruzy. A“ — wona jeho ruku wšawšchi jemu s pscheczelnaj kšutnošczju bjes woczki pohlada — „dofelž šnano wumru, přjedy hacž twoje njeprawo pošñajesch, praju tebi nětko, so tebi wodam. Za wina tebe junu w twojej šmiertnej hodžinje cžičezecž njedyrbi.“

Wona wotėndze. Doniž nicžo wjazy wo nej škšchecž njebė, stejesche Hana kaž prosta, potom pał na šwojeho muža sawoła: „Šaklata ta hodžina, w kotrejž tebe přėni trócž wohladacz!“ Wona do komorki džěšche, durje sa šobu šamknuwšchi, Moriz wša šwoju cžapku a džěšche — do korcžny.

Jako šo mandželstaj po tym sašo wohladasčtaj, pošna Moriz, so je šo wulke pschemėnjenje s Hanu stało. Wona njeby ani pšakala ani jemu šłowczka napschecziwo prajila. Šymna, kaž šamjentna by cžinila, sčtož mējesche cžinicž, ženje njeby na šwojeho muža pscheczelnje pohladnyła a wjazy njerēcžala, hacž by runje nusne bylo. Moriz wšchal by šo rady, hdyž bėšche šo woheñ jeho hñewa wupalit, sašo šjednał, ale po mužazym waschnju šebi žadasche, so dyrbi wona šapoczecž. So bė wón njeprawje cžinil, pschidacz nješasche, to mējesche sa wulke poniženje. Tał wón nětko hiščezje husczicž do korcžny thodžesche. Wobaj mandželstaj cžujesčtaj šo jara njesbožownaj a thdžen wot thdženja busčtaj pschezo šymniščaj pschecziwo šebi.

(Potracžowanje.)

Najšhudšcha bje wšchittimi.

(S danšeho.)

Wėrno je, so bėšche kšuda a wopuschczena, stara wudowa Hana. Kaž dolho bėšche jejny muž žiwny, šo ta wėž hiščezje cžinjesche. Nunjež bėšche mało, sčtož wón se šwojimaj rukomaj šakšuzi, sa wšchėdnny kšlėb to došakasche, so woprawdžita nusa w domje njebė. Šsydom džěcži bėšchtaj mētoj, pječ bė jich małych wumrjeko a taj dwaj šynaj, kotraž bėšchtaj hiščezje žiwaj, bėšchtaj šo do zušby pošakoj. Pošlednje džewječž abo džěšacz lėt njebėšche nicžo wo nimaj škšychala. Bjes ludžimi šo powjedasche, so štaj wonaj nēhdže w Amerizy. Ale Amerika je wulka a ničto, kotryž šo wot tam domoj wróczi, jeju wohladał njebė.

Wona tam kšuda a wopuschczena ležesche, jako ju wopytach.

„Pomhaj Bóh, Hana, kał šo wam wjedže?“

„Ach, knjes duchowny, ja šym najšhudšcha bje wšchittimi.“

Štwicžka, w kotrejž stara bydlesche, bėšche pod tšechu, do kotrejež žana šłóncžna pruha nuts nješwēcžesche, dofelž bėšche jenicžke małe wočno murji šušodneje kšezje pschiwobrocžene. Cžim bóle pał wėšitl duwasche a hwišdasche, hdyž bjes wuhñjemi šo pschedobymasche.

Dožo bėšche stare. Hana ležesche na někotrych starych lapach a so jej šyma njebyło, bėšche šo se starej draštu wodžela, kotryž hiščezje mējesche.

Sa šo wó ištwe wohladowach — wšchudžom šama kšudoba. Pšchi wšchej šymje žadyn woheñ w kšachlach. Mały kusł wuhla w kšchcziku psched kšachlemi stejazym ležesche; ale tu nicžo njebė, s cžimž by šo šatepicž mohł. Šaj, wona mējesche prawo. Šajteje kšudoby hiščezje nihdže wohladał njebėch.

Ja šo na jeniczi šo čumpazy stol hnyech a jej čitach 2 Kor. 8, 9: „Wy wěcže tu hnadu našeho Knjesa Jesom Khrysta, hač runje bohaty bēšche, bu wón wšat khudy wašche dla, šo byšče wy pšes jeho khudobu bohaczi byli.“

Ja š krotka š njej powjedach wo tym, šchtož bēch čitak a bōrny šo pokafa, šo jejna swontowna khudoba najhōrsche njebē. Wona hiščeje nicžo wo hnadže Božej w Khrystu šo njewjedžesche; wona nicžo njewjedžesche wo hrēchnym hubjenstwie, kotrež bēšche Jesuša tež ša nju na šchizj pšchinješlo. Kunjež bēšche ju tōn Knjes čžežto pruhowaš, njebēšche tola šwoju šamoprawu wutrobu wot Ducha Božeho ponižowacž daša.

„Šaj, wy mōžecže šo š mērom wohladowacž“, praji mi wona, jačo čžnych wotečž, „ja šym teho wēšta, šo tajkeho hubjeneho wobdlenja hiščeje wohladat njeišče.“

„Šaj, Šana, wy macže prawo, wy ščeje jara khuda, ale ja šnaju staru žonu, kotraž je hiščeje khudšča.“

„Njemōžne! A čžeho dla dyrbju to wšitko pšchētracž? Ja šym pščežo špravna byša. Šdyž bēch mloda, šym tam a jow škluzika a wšchudžom khwalby dostaša. Ja šo woženich a ničto nicžo šleho na mnje prajicž njemōže.“

„Nō, Šana, ja nicžo napschecžiwō prajicž njecham. Ja čžu wēricž, šo je wšitko wērnō. Wožemje, Šana, ja tu bōrny šašo pšchiindu.“

Šako tam šašo pšchiindžech, bēšche tam wšitko rjeišche. Ššubodžo bēchu šo ša nju poštarali. Štwa bēšche čžista. Wona bēšche drjewa š palenju dostaša. Štwa bēšche čžopka. Ja čžitach jej šjetwj. Šan. 3, 14—22. A jačo š 17. šchtucžžy pšchiindžech, w kotrež rēša: „Ty prajišč: Ja šym bohaty a mam do wole došč, a njepotřebam nicžoho, a njewēšch, šo šy ty hubjeny a žašošny a khudy a šlepy a nahi“, šawoša wona: „Šaj, ja šym hubjena a khuda a naha; ale šlepa njeiššym, Bohu budž džak. Ššnano je ta žona, kotruž knjes duchowny šnaje, a wo kotrež tamny kōrcž rēčžesche, tež šlepa.“

„Šaj woprawdže, Šana, wona je žyle šlepa; ale to je to špodžiwne, šo wona nicžo wo tym wjedžecž njechasche, šo je šlepa.“

„Šaj, to je špodžiwne; to je po tajkim tež mōžne.“

Ja jej njewotmolwich, ale dale čžitach: „Ja čži radžu, šo by šebi škoto wote mnje kupik, kotrež pšes wohen je wucžiščene, šo by bohaty byl, a bēle drašty, šo by woblecženy byl, a šo by šo nješjewiša ta haniba twojeje nahoty, a namaž twojeje wocži š wocžazej žakbu, šo by widžik.“

Šako wona te šłowa šlyšesche, jej šwētko šesthadža. „To drje je duchownje myšlene, knjes duchowny, njeje wērnō?“

„Šaj, žyle prawje, Šana, to dyrbi šo duchownje šrošmicž. Pšchetož Bōh mōže čžinicž, šo budže najbohatschi khudy a najkhudšchi bohaty. Najhōrscha khudoba njeje ta, šo je čžłowjek hłōdny a drašty nima. Wona wšat je šrudna došč, ale wjele hōrscha je ta khudoba, pšchi kotrež wutroba nicžo njewē wo hrēchach a hnadže a šo wo šbōžnosč šjeba š wopacžnym troštom, šo je čžłowjek hōdne žiwjenje pšchēd šwētom wjedł. W njebiešach je jenicžžy rum ša wulkič hrēchnikow; ja praju ša tajkič, kotšiz šu šo šamnyč ša wulkič hrēchnikow pōšnali.“

„Ach tak dyrbi šo to rošmicž. Ššnano bēšche ta žona, wo kotrež knjes duchowny rēčžesche, na te wašnje šlepa.“

„Šaj, Šana, tak je. Ale š Božej čželcži dyrbju tež pšchistajicž, šo šapocžina šwoju šleposč kuš pōšnawacž.“

Wona š semi hładajo nicžo wjazy njepraji. Mi bēšche, kaž by kuš šacžula, hđže ja š mojej rēčžu čžu. Ššwērnemu Bohu, kotruž bēšche ju pšes wjele lēt na wšchelake wašnje pytaš, pšes wješele a šrudobu, ale hač dotal pščežo podarmo, wona nētko šwoju wutrobu wotewri. Wona hnadu namaša, pōšna šwōj hrēch a wērjesche do Božeho wodacžža Khrystuša dla.

Džen po tym, šo bē šo to pšchemēnjenje š njej štačo, š njej pšchiindžech.

„Pomhaj Bōh, kaš šo wam dženska wjedže, Šana?“

Šrudna, ale š wēšnym murasom wotmolwi wona: „Ach, ja šym najkhudšcha bje wšchitkimi!“

„To ščeje mi hižo juntrōcž prajika, a tehdom wam wotmolwich, šo nētoho šnaju, kiž je hiščeje khudšchi.“

„Šaj, tehdom; šaj, ale wjetšeho, njedostojnišeho hrēchnita, hač ja šym, njeje niđže po žylej semi. Šak dołho šym šo pšchecžiwiša, kaš dołho khodžach w šwojej šleposčži a šamoprawdoščži a moršotach pšchecžiwō Bohu lubemu Knjesej, kotruž bēšche tajki

dobry pšchecžiwō mi! D, ja khuda hubjena žona njeiššym nicžo dobreho šaškluzika; pšchetož ja ženje nicžo dobreho čžinika njeiššym.“

„Prajicže wy to, Šana?“

„Šaj, to praju ja š pošnej wērnosčžu!“

„Ale nētko macže prawdošč Khrystušowu a to je škoto we wohenju wucžiščene. Wašche šu te bēle drašty, wo kotryčž šmōj juntrōcž hromadže čžitakoj. Žadacže šebi šnano dobre šutki, kotryčž mohla šo khwalicž, abo nēkajku druhu prawdošč, kotruž mohla šo woblez, hač prawdošč našeho Knjesa Jesom Khrysta? Wotmolwi mi na to.“

„Nē, nē, ja nimam nicžo druge a tež nicžo druge njerodžu.“

„Nō, Šana, duž macže wšchitko, šchtož šebi žadacže, šchto byščeje wjazy triebaša?“

„Nēkotre plody žiwjenja w Bohu, luby knjes duchowny!“

„Šaj, to je wērnō, to hiščeje wjele pobrachuje. Ale dokež šče pšes wēru žywa hašosa na winowym pjenku, kotruž je Khrystuš, budžecže tež w nim plody nješč. Pšchetož „šchtož wōštanje we mni a ja w nim, tōn pšchinješe wjele ploda“. Dopomnicže, kaš bēšche prjedy š wami. Tehdom šebi myšlesche, šo Bohu špodobnje khodžesche; ale w Božimaj wocžomaj bēščeje wy morma. Nētko wy šama čžujecže, kaš khuda ščeje we wšchem dobrym; ale Bōh praji wo waš: „Šana je mi jara luba a droha mojeho lubeho Šsyna Jesom Khrysta dla. Wona pšchinješe w nim plody ša mnje; ale wona jich wohladacž nješnje.“

Tež w swontownym žiwjenju šo wulke pšchemēnjenje š Šanu wot teho čžaša šta, šo mējesche mēš š Bohom. Wona bu šylnišcha a špokojnišcha. Wone bēšche radošč, kaške bēšche wšchitko čžiste pola njeje. Šedyn džen nēšchto čžaša po tym šetkach druhu staru žonu, kotraž šo mje praschesche:

„Knjes duchowny, ščeje wy Šanu pšchēd kōtkim wopytaš?“

„Nē“, ja wotmolwich, „je wona šašo khora?“

„Nē, to niž, ale knjes duchowny dyrbjak ju dženska wopytačž; wona by šebi to wulžy wadžika.“

Šako š starej Šanje pšchiindžech, ju šamu namašach. Muž nēhđže šžeczi lēt šary bēšche pola njeje. Wōn bēšche jejny najštaršchi šyn, wo kotrymž jēdnacže lēt nicžo šlyšchala njebē. Wōn bēšche šo do wōtžneho šraja wōrcžik a prēnju šwoju macž wopytaš. Šchto bēšche šo pšchi prēnim šašowidženju štačo, njewēm. Ale š lubosče a radošč, we wobemaj woblicžomaj šo šwēčžazej, mōžach pōšnacž, šo je jedyň wo wodacže pōšnyš a drugi je wudželik. Ja hodžinku pola njeju šedžach. Ššo rošžohnujo prajach š Šanje: „Nō, Šana, šchto prajicže dženska?“

„Dženska praju pšes Božu hnadu: Ja bēch najkhudšcha, nētko paš šym najbohatscha bje wšchitkimi.“

Maše, ale moje.

Na wukhodženju w Draždžanskej wokolnosčži — powjeda duchowny Š., šetkach jeneho, kotruž šaru dobreje pšescheje wješesche, po kotruž bēšche šebi pola šahrodnika byl. Šo tōn muž dželacžer njebē, na prēnje pohladanje špōšnach. Ja šo š nim do rēčžow dach. Wōn praji, šo mōžu, jeli čžu rjany wuhlad mēčž, do jeho šahrody šastupicž. Ja to rady pšchijach a mōj šastupichmoj. Š prawizy a lēmizy bēchu rjane rjadki se wšchelatimi wužitnymi roštinami wobšadžane a rjane šchtomny, na kotryčž rjany šad wišasche. Šady na mašej hōržy štejesche maša khēžka je wšchelatimi štwicžkami, š kotryčž bēšche krašny wuhlad na Draždžany a jich wokolinu. Wšche durjow štejesche napišane: Maše, ale moje! Šbožowny wobšedžer praji:

„To šym ja wšchitko pomalku došonjaš. Pšchēd 15 lētami bēšche tu šama puščžina; a nētko je tajke lubošne mēštacžto. Šemju šym, ju š wulkej próžu pšchēdželawšchi, plōdnu ščžiniš. Šōždy šchtom, kōždu rōžu šym šam šadžik. Ja šym khudeju šaršescheju šyn. Khudy dyrbjach jačo krawški do žubny čžahnyčž. Wōnšach šym nēšchto namušknyš, šo, šo w Draždžanach šašybliwšchi, bōrny kupžow namašach a šebi nēkotrj toler šaškluzich. Duž kupich šebi maše wobšedženstwo a mam šwoje wješele, šo je tu š puštho blaša tajka lubošna šahrodka naštaša. Štano wot 4—1 hodž. šwoje krawstwo wobštaram, potom šo tu se žonu a džēcžimi podam a my šmy pōdla šbožowni ludžo.“

Šačž tež budže we wumyšlenym štacže šwētpolēpšchowazyč šozialdemokratow hiščeje žanyč duri, wšche kotryčž šbožowne čžłowške džēcžto napische: Maše, ale moje.